
Khủng hoảng thực phẩm toàn cầu

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Thế giới đang đi vào giai đoạn khủng hoảng trên nhiều phương diện. Cuộc khủng hoảng tín dụng tại Hoa Kỳ dẫn dắt đến suy thoái kinh tế và có nhiều triển vọng đưa đến khủng hoảng kinh tế trên toàn cầu. Tuy nhiên trong cuộc hội nghị các bộ trưởng kinh tế thế giới tuần lễ qua, lời kêu gọi về một khủng hoảng đang xảy ra có tầm vóc lớn lao hơn cả khủng hoảng về tín dụng và tài chính, là sự thiếu hụt thực phẩm đang xảy ra khắp nơi, sẽ đe dọa nặng nề về chính trị và kinh tế trên nhiều quốc gia và gây ra bất ổn lan rộng trên nhiều vùng của địa cầu.

Giá cả thực phẩm hiện đang tăng vọt về mọi mặt, không phải chỉ tại Hoa Kỳ mà trên toàn cầu. Những xứ nghèo đói lại càng bị giá cả tăng lên hơn nữa và dân bắt đầu nổi loạn vì đói. Như tại Dakar, dân chúng biểu tình vì thiếu ăn, cảnh sát phải dùng biện pháp mạnh để giải tán ngày 30 tháng 3 vừa qua. Tại xứ Ivory Coast, dân thiếu gạo ăn cũng nổi loạn. Tại Haiti, nạn thiếu thực phẩm kinh niên đã làm dân chúng biểu tình khắp nơi trong mấy tuần lễ liền, làm thủ tướng xứ này mất chức và Tổng Thống René Préval phải tuyên bố sẽ phải phát gạo cho dân ăn. Haiti không có nguồn lợi kinh tế gì, phải nhập cảng 4/5 số gạo, nay bị giá gạo tăng gấp đôi nên càng khốn khổ hơn. Không phải chỉ có gạo mới bị thiếu hụt, các loại thực phẩm khác như bắp, lúa mì cũng thiếu hụt, tăng giá phi mã, làm những xứ ăn những loại thực phẩm này bị khủng hoảng như tại Mexico, thiếu bắp đã làm dân biểu tình gọi là tortilla riots ở thủ đô Mexico City. Tại Pakistan, lúa mì tăng giá quá nhanh đã làm dân ở đây nổi loạn và làm Pakistan đang bị khủng hoảng chính trị vì vụ ám sát bà Benazir Bhutto, lại càng bị khốn khổ hơn vì khủng hoảng thực phẩm và dân nổi loạn. Nhiều xứ khác như Cameroon, Ethiopia, Mauritania, Thái Lan, Uzbekistan,

Yemen... cũng đã có nhiều vụ biểu tình nổi loạn vì thiếu thực phẩm.

Ngân Hàng Thế Giới World Bank và Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế IMF hiện đang lên tiếng báo nguy về nạn thiếu hụt thực phẩm khắp nơi, cho rằng các xứ như Ai Cập, Philippines, Indonesia cũng sẽ gặp bất ổn về chính trị vì giá thực phẩm tăng và thiếu hụt, sẽ làm dân dễ nổi loạn. Chủ tịch World Bank là Robert Zoellick kêu gọi các xứ giàu phải tăng tiền viện trợ, thêm 500 triệu Mỹ Kim nữa trên số 3 tỷ Mỹ Kim cho chương trình thực phẩm thế giới, vì giá cả tăng vọt khắp nơi và gây ra thiếu hụt trầm trọng. Dominique Strauss-Kahn, giám đốc IMF, đã lên tiếng cảnh cáo khủng hoảng thực phẩm sẽ làm nhiều chế độ tại các xứ nghèo sụp đổ, cũng như đe dọa nền dân chủ hóa tại nhiều xứ khác và dễ gây ra chiến tranh khắp nơi.

Lý do tại sao hiện nay lại có nạn thiếu thực phẩm và giá cả tăng vọt quá đáng như thế? Trước hết hạn hán đang xảy ra tại nhiều nơi trồng lúa gạo. Như tại Úc, 6 năm trời thiếu mưa đã gây ra hạn hán làm mức sản xuất lúa gạo giảm đi 98%. Úc Châu vốn là xứ xuất cảng gạo, chỉ riêng nhà máy xay lúa tại thành phố Deniliquin của Úc, thường mỗi năm sản xuất gạo đủ cho 20 triệu người ăn, nay không còn hoạt động! Lý do là Úc Châu nay không còn trồng lúa vì bị thiếu nước do hạn hán. Thay vì lúa, các nông trại tại Úc quay sang trồng nho, vừa cần ít nước, vừa có lời nhiều. Như một mẫu đất trồng lúa cần 1.3 triệu gallons nước, thu hoạch được 240 đô la một năm, nếu trồng nho để làm rượu sẽ chỉ mất có 425000 gallons nước, lại kiếm lời được 1680 đô la. Thành thử nhà nông Úc bỏ trồng lúa gạo, làm mức sản xuất lúa gạo thiếu hụt hẳn trên toàn cầu. Ngay tại quê hương Việt Nam của chúng ta, vốn là xứ xuất cảng gạo, nay cũng bị nạn cây lúa bị bệnh nên mức thu hoạch xuống hẳn. Việt Nam hiện cũng đang hạn chế xuất cảng gạo, cùng với một số quốc gia sản xuất gạo khác như Trung Hoa, Ấn Độ, Indonesia, Ai Cập... giữ gạo cho dân bản xứ ăn, không còn đủ gạo thừa để xuất cảng như trước. Thành thử giá gạo trên thị

trường quốc tế tăng vọt gấp đôi chỉ trong vòng mấy tháng qua.

Nguyên nhân của việc sản xuất lúa gạo tại các vụ lúa trên toàn cầu bị suy giảm trầm trọng vì thời tiết thay đổi, hạn hán xảy ra khắp nơi ở các vùng gần đường xích đạo. Và lý do chính là vì quả địa cầu bị hâm nóng, global warming, do chất thán khí đốt bay lên che phủ trái đất. Nạn hâm nóng này sẽ một ngày một nguy hiểm hơn, làm hạn hán vùng cần mưa, làm lụt lội các vùng đã quá ẩm. Ngoài ra mực nước biển sẽ tăng cao do các tảng băng Bắc Cực tan dần, sẽ làm các vùng gần biển bị chìm vì nước biển xâm lấn. Những thay đổi của khí hậu và thời tiết này sẽ còn làm cho việc thiếu thực phẩm ngày một trầm trọng hơn trong tương lai.

Một nguyên nhân khác không kém phần quan trọng cho khủng hoảng thực phẩm hiện tại là việc Hoa Kỳ và Tây Âu đang thúc đẩy việc dùng nhiên liệu sinh học gọi là biofuels. Giá dầu hòa tăng quá cao và khủng hoảng nhiên liệu đang và sẽ xảy ra đã làm các chính quyền của Hoa Kỳ và Âu Châu tìm cách dỡ lệ thuộc vào dầu hòa đến từ Trung Đông và các xứ OPEC khác. Thay vì đốt xăng để chạy xe, chính quyền Bush khuyến khích việc dùng rượu ethanol biến chế từ bắp để pha với xăng. Tháng 12 vừa qua, Bush ký đạo luật thông qua Lũng Viện bắt phải sản xuất 36 tỷ gallons rượu ethanol để pha với xăng vào năm 2022. Tại các tiểu bang như Iowa và vùng Midwest, nhà nông Hoa Kỳ thi đua trồng bắp để biến chế thành biofuels tức thành rượu ethanol để pha với xăng. Hiện nay 1/5 số mẫu đất trồng bắp tại Hoa Kỳ đã được đổi sang để không phải sản xuất bắp thành thực phẩm nhưng biến chế thành rượu chạy máy xe! Không những thế vì chính quyền Bush giúp đỡ viện trợ tối đa cho nhà nông Hoa Kỳ làm việc này nên thay vì trồng đậu soybean thành thực phẩm, các nhà nông này đổi sang trồng bắp kiếm tiền nhiều hơn. Kết quả, soybean thiếu, giá tăng cao. Soybean dùng cho gia súc ăn nên khi giá tăng, giá thịt, sữa cũng tăng vùn vụt. Kết quả lạm phát sẽ tăng

phi mã, do vừa giá xăng tăng mà còn giá thực phẩm cũng tăng nhanh.

Ảnh hưởng của nhiên liệu sinh học biofuels này không phải chỉ ở riêng tại Hoa Kỳ nhưng lan tràn khắp toàn cầu. Vì khi giá bắp, đậu soybean, lúa mạch tại Hoa Kỳ tăng, giá trên thị trường toàn cầu cũng tăng theo. Kết quả người nghèo tại các quốc gia kém mở mang bị giá thực phẩm tăng cao vì Hoa Kỳ và Tây Âu dùng thực phẩm cho nhiên liệu, sẽ lâm vào nạn đói vì thiếu thực phẩm. Khi một người dân Hoa Kỳ hay Âu Châu đổ đầy một bình xăng chạy bằng biofuels cho chiếc xe SUV của mình, số lượng thực phẩm đã được dùng để biến chế thành nhiên liệu này đủ để cho một dân nghèo Phi Châu ăn trong một năm! Hay nói cách khác, nếu nạn đói xảy ra tại Phi Châu, hành động đổ xăng cho chiếc xe chạy bằng rượu ethanol do việc biến chế từ thực phẩm, là một hành động sát nhân. Vì số lượng thực phẩm mất đi này có thể giúp cho 10 người nghèo Phi Châu thoát khỏi nạn chết vì đói! Điều này cũng giống như thời năm 1945 tại Việt Nam khi nạn đói xảy ra, ngoài Bắc dân chết đói như rạ vì thiếu gạo ăn làm chết cả triệu người, trong khi tại miền Nam, thực dân Pháp cho đốt gạo để chạy nhà máy điện. Đây chính là tội ác của thực dân đối với người Việt mà chúng ta không thể nào quên được.

Một số viên chức của các quốc gia nghèo Phi Châu đã lên tiếng chống đối các xứ giàu Tây Phương dùng thực phẩm để biến thành nhiên liệu biofuels, gọi đây là tội ác chống nhân loại "crime against humanity". Các chuyên gia về thực phẩm của Liên Hiệp Quốc cũng đồng ý, cũng như viện nghiên cứu Earth Policy Institute cho rằng việc dùng biofuels đã đưa tới thế 800 triệu người chạy xe của các xứ giàu chống với 800 triệu người đói vì thiếu thực phẩm tại các quốc gia nghèo. Một ước tính cho thấy với tiến bộ về canh nông, đáng nhẽ từ đây đến năm 2025, số người của thế giới còn lâm vào nạn đói sẽ giảm đi chỉ còn 625 triệu. Nhưng vì các chính sách dùng thực phẩm làm nhiên liệu của Hoa Kỳ và Tây Âu, con số

người bị nạn đói của nhân loại thay vì giảm đi sẽ tăng lên thành 1.2 tỷ người!

Tóm lại cuộc khủng hoảng thực phẩm trên toàn cầu hiện đang có nguy cơ bùng nổ và lan rộng. Thiên tai gây ra nạn đói. Nhưng những hành động của con người đã tạo phần không nhỏ cho nguy cơ này. Như những hoang phí và quá đáng tại Hoa Kỳ và Tây Phương đã gây ra vấn đề hâm nóng địa cầu làm xáo trộn thời tiết, ảnh hưởng đến việc sản xuất thực phẩm. Tệ hại hơn nữa, chỉ vì không tiết kiệm và hạn chế việc dùng dầu hỏa, các xứ tân tiến thừa thực phẩm đã thúc đẩy để biến chế thực phẩm sang nhiên liệu cho nhu cầu quá mức của mình. Nạn đói đang xảy ra và sẽ còn nhiều người dân xứ nghèo chết vì đói. Đây chính là một hành động sát nhân tập thể của dân xứ giàu khi dùng biofuels và quả thực chính là tội ác đối với nhân loại vậy.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phụng

<http://www.nguyendinhphung.com/>

m/